

Няколко бегли насоки за оформяне на характерите на нашите герои.

Идеята какъв да бъде нашия герой може да ни дойде спонтанно – от самата история, от някаква наша представа, от някоеизречение, глас, поглед, професия и т.н. Често това е само искра, само бегла представа за пълнокръвния герой който трябва да оформим.

Как да оформим основата на характера и външната характеристика на нашия герой?

1. Мъж/жена? Плешив?, Носи ли очила?, Какви дрехи носи? – общи и насочващи въпроси, които трябва да си зададем и на които да си отговорим, за да започнем да добиваме представа за нашия герой.
2. Минало на героя? Професия? Има ли работа? Къде живее? Какво е семейството му, приятелите му? Какви вещи притежава? Какъв е домът на нашия герой? Какво е работното му място? Какво носи в джобовете си? Колко ключа има?
3. Стигнали до тази точка, трябва да си зададем въпроса – Какво би направило нашия герой интересен, завладяващ, различен? Да се опитаме да си отговорим на този въпрос с едно единствено изречение, което би ни дало представа какъв човек е нашия герой.
4. Сега е моментът да дадем име на героя си. Внимаваме да не изберем име което да клишира нашия герой – например боксьор, който да кръстим Желязко Чуков е, меко казано, смехотворно (но върши работа в комедии и пародии). Прякор, да, той може да рефлектира характера и заниманията на героя, но да внимаваме с името.
5. От тук нататък има различни пътища за „влизане в главата на нашия герой“ – едно интересно занимание би било да го интервюираме на различни теми. Да го питаме за него самия. Ако имаме друг герой в нашата история можем да попитаме него за новоизлюпени. Това е много добро креативно упражнение.
6. Друг подход към героя е да си го представим в неговия ежедневен живот, извън историята, която разказваме. Как си перат дрехите? По какъв път минават за работа? По корем ли спят или по гръб? Какво радио слушат. Как се държат на парти? Как отговарят на шефовете си? Какви е изражението на лицето им? Усмивват ли се често или рядко? Ежедневната активност и навици.... Подобни упражнения правят и актьорите, когато се опитват да влязат в главата на героите, които искат да изиграят – импровизират ситуации, различни от тези в пиесата/сценария и реагират и действат като техните герои в тези нови ситуации. Да се опитаме да си представим нашия герой 10 години по-млад и 10 години по-стар. Какви биха били тогава? Как биха се държали и как биха действали ако нашата история им се случи тогава.
7. Веднъж създаден, героят не бива да бъде изменян в даден момент от историята, само за да задоволи развитието на действието – ако има промяна тя трябва да е логична, да е излязла от самия герой, от това, което сме създали като герой. Може да сме скрили умело някоя негова черта на характера, някоя негов плюс или минус, за който той не е бил наясно докато новите обстоятелства не са го накарали да се прояви – но не е правдоподобно да го одаряваме с нови качества и недостатъци, само зарад историята. Ако веднъж оформеният по един начин герой и неговите реакции не е правдоподобен за историята то най-вероятно трябва да променим неща или в нея (или в него но промяната в него трябва да е изначална – просто ни трябва малко по-друг герой за тази история).
8. Да проверим заслужава ли нашия герой нашето уважение и достатъчно ли е интересен той за нас самите. Ако той не е интерес за нас, ако няма за какво да го уважаваме, не можем да очакваме зрителите (или читателите, ако пишем литература) да го уважават (или презрят), да го заобичат (или намразят), да им стане интересен, у тях да се зародят чувства към този герой.

Следват няколко интересни идеи за психологията и мотивацията на различни типове герои.

Правя компилация на различни американски анализи и съвети които касаят американското кино и героите на това кино – както ще видим по-нататък, много от класификациите на героите са клиширани, но все пак могат да помогнат с нещо, когато търсим психология и мотивация на поведение на нашите герои. С някой от класификации съм съгласен донякъде, с други не – това са просто идеи за психологически архетипове, които във никакъв случай не са ултимативни, крайни или задължителни – просто идеи.

Когато противопоставим двама герои от различен (полярен) архетип ние подготвяме почвата за конфликт на личностна основа – конфликт на характерите.

Правя отново уговорката, че предложените разделения във никакъв случай не са догматични и че изключенията от тях са по-вероятни, но ги предлагам като още идеи за разработка на характерите на нашите герои.

Ред на раждане в семейството.

Има теория, че човекът, като личност, несъзнателно си отговаря на въпроса „Какъв е светът и как най-добре да се впиша в него?“ още преди своята пета година. И преставата, изгадена в съзнанието му (колкото и да е непълна) както и несъзнателният избор на начин на вписване в този свят, са много трудно променими през живота му. Един основен формиращ фактор за личността на нашия герой е реда на раждане, начина, по който той се вписва в семейството си – дали е единствено дете, дали е първороден, второ или трето дете и т.н. И този фактор е доминантен в първите пет години от живота му. Според теорията на реда на раждането личностите, които се формират според този ред са различни:

Най-стария (или единствения), първородния син/ първородната дъщеря, е обикновено наградата, която родителите са чакали толкова дълго. За тях това е перфектното дете, което ще въплоти в себе си всички техни ценности, то ще бъде най-блестящото, най-умното, най-известното, най-атлетичното дете! Ще бъде НАЙ! Като правило (и донякъде вече клише) първородното дете е най-„доброто“, което дава всичко от себе си да живее по стандарта на семейството. Обикновено то е най-отговорното, най-сериозното, с най-сериозни намерения да има добра работа. Първородните стават доктори, адвокати, собственици или мениджъри на фирми. Те стават много добри в области, в които трудната и постоянна, упорита и отговорна работа ще ги доведат 100% до успех и добър живот.

В следващият момент, когато първородното дете е почти перфектно, на бял свят идва второто и първенецът бива детрониран. Той вече не е целия свят за своите родители, той е само половината от този свят и новото бебе е звездата! От този момент първородното дете ще направи каквото е по силите му за да остане на върха. Неговото мото (всяко дете по реда на раждането си има мото) е „аз бях тук пръв и ще остана пръв“!

Междувременно второто дете се изправя пред Перфектния Първороден. Каквото и второто дете да направи – първородното вече го е правило! Мотото на второ дете е „Ние вложим повече усилия“ и ще се стремят да блеснат в област, където първородният не е добър.

Когато се роди трето дете, второто е притиснато между Перфектния Първороден и Бебето Звезда! Неговото мото става „Животът не е честен!“. „Средните“ деца става добри преговарящи и медиатори.

Още нещо интересно а тази теория е, че тези психологически модели се оформят най-силно само ако разликата между децата е по-малка от пет години. Ако второто дете се роди, когато първородното е на повече от пет години, това първородно вече се смята за единственото и неговото мото (до като навърши осмата година) е „Да ме познаваш значи да ме обичаш“. И ако до петата година на второто дете не се е появило трето – то също се възприема за единствено. И формираните личности са доста различни от гореописаните.

Интересното на най-малкото дете е че то счита, че не му се налага да поема отговорности – има толкова много „големи“, които могат и вършат всичката работа. Тяхното мото е „Аз съм в правото си!“. Те се чувстват, че хората винаги ще се грижат за тях – и хората го правят – защото те са страхотно очарователни! Те са доири във всичко което включва чар и личност.те стават превъзходни актьори.

Тези взаимоотношения изградени характери и нагласи са невероятно добра основа за изграждане на конфликти и по-скоро за мотивиране на поведението на героите ни. Независимо, че това са генерализирани типове: първородните искат да останат първи, вторите - влагат много повече усилия и се стремят повече, най-малките се чувстват в правото си, ак се пръдръжаме към тези обобщения най-вероятно в голяма част от ситуациите ще сме прави.

Теория за четирите основни приоритета.

Хората правят избори в дадени ситуации. Теорията е, че тези техни избори са водени от различните генерални приоритети, които имат различните хора

Те са:

**да имам превъзходство,
да ми е удобство,
да удовлетворявам, да бъда приятен,
да контролирам.**

Едни от тези приоритети е доминантен за дадена личност.

Интересна основа за конфликт е да сблъскаме герои с различни приоритети или да дадем една еднаква цел на тези герои.

Например ако имаме двама души и приоритетите на двамата са **да контролирам** – вече имаме силен конфликт.

Енеаграматични характери.

Теорията твърди, че хората могат да се класифицират в девет различни типа:

1. Перфекционист или Реформатор – хора, които имат високи стандарти са себе си и за останалия свят;
2. Помагачи, Хранители, Даващ, Грижещ се – тези които обичат да бъдат нужни някому;
3. Успяващ, Изпълняващ, Правещ – винаги е там някъде навън, правещ страхотно шоу;
4. Артист, Индивидуалист, Романтик – обича драмата и трагедията и обича да се влюбва;
5. Наблюдател, Мислител – предпочита да стои зад кнога отколкото в истинския свят;
6. Борец, Лоялен, Пазач, Защитник – много добре запознат с правилата и винаги е еднакво твърдо решен кода трябва да ги спазва и да ги нарушава;
7. Ентузаст, Авантюрист – който обича вълнението и преживяванията;
8. Контролиращ, Агресор, Шеф – много самоуверен, чист лидер;
9. Миротворец, Медиатор – иска да избягва конфликтите, да задържа всичко приятно и стабилно.

Освен това, когато забъркваме конфликти, можем малко да разширим тази класификация, като добавим това, че мотивацията на 2, 3 и 4 идва от сърцето, на 5, 6 и 7 от главата, на 1,8 и 9 от тялото. Това са три основни типа хора, ръководени от разума, чувствата и тялото си.

Ръководените от разума са аналитични, логични и рационални . живеят във бъдещето (анализирайки различните възможности), вместо в настоящето (преживявайки това, което се случва около тях) или в миналото (спомайки си страхтни и ужасни моменти). Не искат да чувстват, искат да мислят. Когато такъв характер се сблъска с чиста неподправена емоция се ражда силен конфликт.

Ръководените от тялото живеят тук и сега. Хора на физиката, обичат да се движат. Спортът за тях е нещо страхотно. Сексът е нещо страхотно. Могат да бъдат много добри любовници – има се предвид техниката, защото са наясно с телата си и с телата на тези с които правят секс. Знаят какво харесват, знаят какво работи и какво е добре. Нямаат против да мислят или чувстват, но предпочитат да действат, да правят. Конфликт се получава, когато ги сблъскаме с някой който иска да анализира и мисли и най-вече когато иска да бъде сантиментален, да чувства.

Ръководените от чувствата са най-романтичните, най-емоционалните, най-грижовните и едновременно с това най-викащите, най-неприятните и отмъстителни когато нещата не вървят добре. Тези характери живеят заради чувствата. Забравете рационалната мисъл, забравете физическата реалност. Това, което е от значение е чувството! Прекарват повече време в миналото, наслаждавайки се на страхотни спомени или затормозявайки се с ужасни спомени.

Във Wikipedia има статия за тези типове и интересна таблица с тяхните основни характеристики:

http://en.wikipedia.org/wiki/Enneagram_of_Personality

Майерс-Бригс типизация на характерите – още един потенциален източник на конфликт. Според тази теория, личностите могат да се класифицират според няколко основни противоположни двойки наклонности:

1. Екструверт / Интрузверт
2. Усещане / Интуиция
3. Мислене/Чувстване
4. Преценка /Възприемане

Допускат се и 16-те възможни комбинации, например човек може да е:

Екструзверт с усет, с мислене и преценка или
Интрузверт с интуиция с чувстване и възприемане.

Именуваат тези комбинации с първите букви от думите. На английски те са:

Extraversion (**E**) - (**I**) Introversion

Sensing (**S**) - (**N**) Intuition

Thinking (**T**) - (**F**) Feeling

Judging (**J**) - (**P**) Perception

Преценка /Възприемане (Judging (**J**) - (**P**) Perception)

J наклонността се отличава от **P** наклонността, по начина по който постига финализирането, завършека – **J** предпочита всичко да е уредено, да е приключило, **P** предпочита да си остави опции. Разликата може да се опише и така – те са загрижени различно за процеса и завършека: **P** като щурец, **J** като мравката.

Мислене/Чувстване Thinking (**T**) - (**F**) Feeling

Отнася се за това как личността взема решения – **T** се води от обективни правила, **F** от субективни.

Усещане / Интуиция (Sensing **(S)** - **(N)** Intuition)

Отнася за се това как личността придобива знания и познание – използвайки петте си сетива или интуицията. Сензитивните добива знание чрез наблюдение/история/опит, докато интуитивните „работят“ с прозрения/предчувствия/въображение.

И накрая най-очевидната възможност за конфликт – Екструзерт/Интрузерт (Extraversion **(E)** - **(I)** Introversion)
Екструзертите обичат да са около хора, интрузертите – не.

Ако някой се интересува от тази класификация –wikipedia:

http://en.wikipedia.org/wiki/Myers-Briggs_Type_Indicator

И накрая...

... към тези системи можем да си добавим Фройдиски мотивации на нашите герои. Или теориите на Юнг. Освен това е хубаво да не забравяме за разликите във светоусещането, мотивацията и действията на двата пола.

Хубаво е да имаме много и разнообразен материал за работа, много идеи и посоки когато ваем героите, които ще са носители на действието на нашите истории. Ние разказваме истории, и тези истории са съставени от конфликти – какво по хубаво тези конфликти да изглеждат че излизат от сблъсъка на личности от техните различни характери, а не са измислени от нас, за да може нашата история „да работи“.

Простете печатните грешки! ☺

Ст.